الليل سُورة ގެ މާނަ

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

سُورة الليل — އާޔަތުގެ ޢަދަދު (٢١)

وَٱلَّيۡلِ إِذَا يَغۡشَىٰ ﴿١﴾ وَٱلنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰٓ ﴿٣﴾ إِنَّ سَعۡيَكُمۡ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنۡ أَعۡطَىٰ وَٱتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ
بِٱلۡحُسۡنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلۡيُسۡرَىٰ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَٱسۡتَغۡنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِٱلۡحُسۡنَىٰ ﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلۡعُسۡرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا يُغۡنِي عَنۡهُ
مَالُهُۥٓ إِذَا تَرَدَّىٰٓ ﴿١١﴾

ތަފްސީރު

وَٱلَّيۡلِ ރޭގަނޑު ގަންނަވައި ﷲ ހުވަފުޅު ވަޙީ ކުރައްވައެވެ. إِذَا يَغۡشَىٰ ﴿١﴾ އެހެންގޮތަކަށް އަނދިރި ފޮރުވައިލާ
وَٱلنَّهَارِ އަދި ދުވާލު ގަންނަވައި ﷲ ހުވަފުޅު ވަޙީ ކުރައްވައެވެ. إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ އަލިވެފާ އަދިވެ
އެއްޗެހި ފެނިއްޖެއްޔާ وَمَا خَلَقَ ٱلذَّكَرَ وَٱلۡأُنثَىٰٓ ﴿٣﴾ އަދި އަންހެން ފިރިހެން ދެބައިމީހުން ހެއްދެވި އެކަލާ
ﷲ ގަންނަވައި ހުވަފުޅު ވަޙީ ކުރައްވައެވެ. (ނުވަތަ އެދެބައިމީހުން ގަންނަވައި ހުވަފުޅު ވަޙީ ކުރައްވައެވެ.) إِنَّ
سَعۡيَكُمۡ ތިޔަބައިމީހުންގެ ކުރާމަސައްކަތް ތަފާތުވެގެންވެއެވެ. لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ ކަނޑައެޅިގެން ތަފާތުތަކެއް ހުރިގޮތަށެވެ. فَأَمَّا مَنۡ أَعۡطَىٰ
ފަހެ (އެހެރީ ފަގީރުންނަށް) މުދާހޯދަމުން ހުރި ބަޔަކު ދިނުމާއެވެ. وَٱتَّقَىٰ ﴿٥﴾ އަދި އޭނާ تَقۡوَىٰ ވެރިވެ / ބިރުވެތިވެ.
وَصَدَّقَ بِٱلۡحُسۡنَىٰ ﴿٦﴾ އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ބަސްފުޅު ތެދުކޮށް ހެކިދޭ ކަލިމައާ ދެއްވާ ތަފާތުކޮށް/ ނުވަތަ
لَاإِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ ތެދުކޮށް فَسَنُيَسِّرُهُۥ ފަހެ އޭނާއަށް ފަސޭހަކަމާއި ހިތްހަމަޖެހުން ލިބޭނެ ކަންތައްތައް ފަސޭހަ ކުރައްވާނެއެވެ.
لِلۡيُسۡرَىٰ ﴿٧﴾ ހެޔޮކަމުގެ / ނުވަތަ ސުވަރުގެއަށް ދާ މަގަށް. وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ އަދި ބަޚީލުކޮށް ފައިސާ/ މުދާ
ދޫކުރުން މަނާކުރި ބަޔަކުގެ ގޮތުގައި. وَٱسۡتَغۡنَىٰ ﴿٨﴾ އަދި އޭނާ آخِرَة ގެ ނިޢުމަތްތަކާ މުސްތަޣުނީ ވެ
ހުރިމީހަކު. وَكَذَّبَ بِٱلۡحُسۡنَىٰ ﴿٩﴾ އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ބަސްފުޅު ﷲ ثواب ދެއްވާ ކަމަށް ދޮގުކޮށް - ނުވަތަ
ސުވަރުގެ ދޮގުކޮށް - ނުވަތަ لَاإِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ ދޮގުކޮށް فَسَنُيَسِّرُهُۥ ފަހެ އެމީހަކަށް ހިތްހަމަނުޖެހޭ ނުރަނގަޅު ކަންތަކުގެ
ކަންތައްތައް ފަސޭހަ ކުރައްވާނެއެވެ. لِلۡعُسۡرَىٰ ﴿١٠﴾ އުނދަގޫ ކަމަށް (ނަރަކައާ ގުޅިގެންވާ އަމަލުތަކަށް) ނުހަނު އުނދަގޫ ކަމަށް

ދެއްވާ ހުރީމެވެ.)وَمَا يُغْنِي عَنْهُ އަދި އޭނާގެކިބައިން ފުއްދައި ނުދިނެވެ. مَالُهُۥٓ އޭނާގެ މުދާ إِذَا تَرَدَّىٰٓ

⑪އޭނާ ހަލާކުވެއްޖެއްޔާ/ ނަރަކައަށް ވެއްޓިއްޖެއްޔާ.

إِجْمَالِي މާނަ

(١) ރޭގަނޑު އަނދިރިވެއްޖެއްޔާ ރޭގަނޑު ގަސަމްކުރައްވައި الله ހުވައި ވަޑި ކުރައްވައެވެ.

(٢) ދުވާލު އަލިވެ ފެތުރިވެއްޖެއްޔާ ދުވާލުގަސަމްކުރައްވައި الله ހުވައި ވަޑި ކުރައްވައެވެ.

(٣) އަދި ފިރިހެން އަންހެން ދެޖިންސް ހެއްދެވި ފާތުރުވާ އުފެއްދެވި الله ގަސަމްކުރައްވައި الله ހުވައި ވަޑި ކުރައްވައެވެ.
ނުވަ އަންހެން ފިރިހެން ދެޖިންސް ގަސަމްކުރައްވައިالله ހުވައި ވަޑި ކުރައްވައެވެ. އެހުވައިގެ ޖަވާބަކީ:-

(٤) ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުންގެ ޢަމަލުތައް ތަފާތުވެގެންވެއެވެ. ސުވަރުގެ ވަންނަވާނެ ޢަމަލާއި
ނަރަކަވަންނަވާނެކަމުގެ ޢަމަލާއެވެ.

(٥) ފަހެ ތިމާގެ މުދާ ހޭދަކޮށްދީފައި ބިރުވެތިވެގެން ކަން އަދި އުފާވެރި އޭނާ تَقْوَى ވެރިވެ.

(٦) އަދި އޭނާއަށްދޭނެ ދެއްވާ ސަވާބު الله ދެއްވާނެކަމަށް ތެދުކޮށް ޝަރީޢަތް ދެކޮށް ނުވަތަ لاإِلَٰهَ إِلاَّ الله
ތެދުކޮށް ނުވަތަ ސުވަރުގެ ދެއްވާނެކަމުގައި ތެދުކޮށް ހެދިފައި ދަންނައެވެ،

(٧) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އޭނާ އަށް އިސްލާމްދީނަށް އުޅުން ފަސޭހަކޮށްދެއްވާހުށީމެވެ. ނުވަތަ
ސުވަރުގެއަށް ދެވޭނެގޮތް ފަސޭހަކޮށްދެއްވާހުށީމެވެ.

(٨) އަދި ތިމާގެ މުދަލަށް ދަހިވެތިވެ ހެޔޮގޮތުގައި ހޭދަނުކޮށް بَخِيْلُ ވެ އަދި آخِرَة ގެ ދަރުމަތައް ސަވާބު
ފިލުވައި ދުނިޔޭގެ އަރާމާއި މަޖަލަށް ފުދިގެންވީމާ

(٩) އަދިއޭނާގެމުދާ ހޭދަކުރުމުގައި ހެދިގެން ލިބޭ އޭގެދަރުމަތާއި ސަވާބުދެއްވާނެކަން ތެދުނުކޮށް އިންކާރުކޮށް
ނުވަތަ لاإِلَٰهَ إِلاَّ الله ތެދުނުކޮށް ނުވަތަ ސުވަރުގެ ދެއްވާނެކަމުގައި ތެދުކޮށް ނުހެދިފައި ދަންނައެވެ،

(١٠) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ އޭނާއަށް ހެޔޮކަންތަކުން ދުރުކުރާ ގޮތްގޮތަށް އުނދަގޫކަމާ ހުރީމެވެ.

(١١) އަދި އޭނާ ނުވަތަ ދިރިހުރި ހަލާކުވެގެން ނަރަކައަށް ވެއްޓިއްޖެއްޔާ އެބައި އޭނާ ނަރަކައަށް ވެއްޓިއްޖެއްޔާ އޭނާގެމުދާ
އޭނާއަށް އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނުކުރާނެއެވެ. އޭނާގެ މުދަލުގެ އެއްވެސް ފައިދާއެއް އޭނާއަކަށް ނުކުރާނެއެވެ.

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ⑫ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ⑬ فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ⑭ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ⑮ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ⑯
وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ⑰ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ⑱ وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ⑲ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ⑳
وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ㉑

ތަރުޖަމާ

إِنَّ عَلَيْنَا ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. لَلْهُدَىٰ ⑫ ކަނޑައެޅިގެން ތެދުމަގު
ބަޔާންކޮށް ދިނުން. وَإِنَّ لَنَا އަދި ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް خاصَّ ވެގެން ވެއެވެ. لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ⑬
ކަނޑައެޅިގެންآخِرَة ދުނިޔެއި އަދި ދުނިޔެވެސް فَأَنذَرْتُكُمْ ފަހެ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ކަލޭމެން ބިރުވެރިކޮށްފީމެވެ.نَارًا
تَلَظَّىٰ ⑭ އަލިފާންގަނޑު ހުރި ގަދަހޫނުވާ ނަރަކައިގެ.لَا يَصْلَاهَا އެއަށް ނުވަންނާނެއެވެ.إِلَّا الْأَشْقَى ⑮ އެންމެ
ފާފަވެރިޔާ އެއްޗެއް. الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ⑯ އެމީހާ ދޮގުކުރި ޙައްޤު ކަލާނގެ ޤުރްއާން ފުރަގަސްދިނީ.
وَسَيُجَنَّبُهَا އަދި ނަރަކައިން އެއަށް ދުރުކުރެވޭނެއެވެ. الْأَتْقَى ⑰ تَقْوَى ވެރިޔާ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ އެމީހާ
އެމީހާގެ މުދާ ދެއްވާ ހުށަހަޅާ يَتَزَكَّىٰ ⑱ ނަފްސު طَاهِرُ ވުމަށް (اللهގެ حَضْرَةُ ން طَاهِرُ ކަމަށް ވުމަށް.) وَمَا لِأَحَدٍ
عِنْدَهُ އަދި އެމީހާގެ ގާތުގައި އެއްވެސް މީހަކު ނުވެއެވެ. مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ ⑲ ނިޢުމަތް އެއްވެސް އެއްޗެއް އެއްވެސް
ބަދަލެއް އަދި އެއްވެސް އެއްޗެއް ދިނުމުގެ. إِلَّا ابْتِغَاءَ ހަމައެކަނި އެދިގެންނެވެ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ⑳ އެމީހާގެ
މަތިވެރިވެގެންވާ رَبُّ ގެ وَجْهُ ދެކެ. وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ㉑ އަދި ހަމަ އެމީހަކު ރުހޭނެއެވެ ތަކެތި ދެއްވުމުން.

إِجْمَالِي މާނަ

(١٢) ހަމަކަށަވަރުން ތެދުމަގު ބަޔާންކޮށްދެއްވުމަކީ ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށް ލާޒިމްކަމެކެވެ. (އެބަހީ ހެޔޮމަގާއި ނުބައިމަގު ބަޔާންކޮށްދިނުމަކީ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ކަމެކެވެ.

(١٣) އަދި ހަމަކަށަވަރުން ދުނިޔެއާއި آخِرَة خَاصَّ ވެގެންވަނީ ތިމަންރަސްކަލާނގެއަށެވެ. އެދުނިޔޭގައިވެސް ތިމަންރަސްކަލާނގެ އިރާދަފުޅާ ގުޅިގެން ކަންތައް ހިނގައެވެ.

(١٤) ވީމާ قِيَامَة ދުވަހުން އަލިފާނުގައި ގަދަ އަލިފާނެއް ހުރިކަމުގެ ބިރުވެރި خَبَرُ ތިމަންރަސްކަލާނގެ ކަލޭމެންނަށް ދީފީމެވެ.

(١٥) އަބަދަށް ގޮވައިލާނެތީ އެއަލިފާނަށް ނުވަންނާނެއެވެ.

(١٦) އެމީހަކީ ދަރުމަ ދޮގުކޮށް އިމާންކަމާއި ކަލާނގެ ވަހީއާ ދެކޮޅަށް ފުރަގަސްދީ ހިނގާ މީހާއެވެ.

(١٧) އަދި تَقْوَى ވެރިމީހާ މީހުން އެއަލިފާނާއި ދުރުކުރެވޭނެއެވެ. އެފަދަ މީހުން އެއަލިފާނާއި ގާތްނުވާނެއެވެ.

(١٨) އެ تَقْوَى ވެރިމީހާ މިހާރު ތިމާގެ މުދާ ހޭދަކުރައްވައި الله ގެރުމަށް ޓަކައި އަދި ނަފްސު ތާހިރު ކުރުމަށްޓަކައި طَاهِرُ ވެގެންވާ މީހެކެވެ.

(١٩) އަދި އެއްވެސް މީހަކަށް އޭނާގެ ކުރިން ލިބުނު ހެޔޮކަމެއްގެ مُقَابِلُ ގައި صَدَقَة ގެ ގޮތުގައި ދެއްވާ ހަދިޔާއެއް ނޫނެވެ.

(٢٠) ހަމައެކަނި صَدَقَة ގެ مُقَابِلُ ގައި އެމީހާ އެދޭނީ ހަމައެކަނި އެމީހާގެ ވަރަށް މަތިވެރި رَبُّ ގެ وَجْهُ ފެނުމެވެ. އެކަލާނގެ ރުހިވޮޑިގަތުމެވެ.

(٢١) ދެންފަހެ އެމީހާގެ މަތިވެރިވެގެންވާ رَبُّ ގެ وَجْهُ ފެނުމުގެ صَدَقَة ކުރިމީހާ އެހާ ރަނގަޅު ސަވާބައި ކަލާނގެ ނިޢުމަތް އެކަލާނގެ ދެއްވާނެއެވެ.

ނޯޓު : މިއާޔަތް ތަކުން ފާހަގަ ކުރެވޭ تَقْوَى ވެރިމީހާ އީ أَبُو بَكْر الصِّدِّيْقُ رَضِيَ الله عَنْهُ ކަމުގައި ދެނަށް ފަހެއެވެ. ވީމާ އެކަލޭގެފާނުގެ މުދަލުން އެތަކެއް އަޅުންނަށް ކުރިއްވައި الله ގެ وَجْهُ ފެނުމަށްޓަކައި ދޫކުރައްވައިއެވެ. ދެންފަހު އެއްވެސް ބަދަލުގެ އުއްމީދެއް ނުކުރައްވައެވެ. އަދި އިސްލާމް ދީނުގައި އެކަލޭގެފާނުގެ އަބޫބަކުރު ޞިދީޤުގެ މަސައްކަތް އެއްކޮށެވެ. رَضِيَ الله عَنْهُ ٠